

PŘED STAVBOU mohutných vysilačů V ČESKOSLOVENSKU

V Brně konal se pod protektorátem starosty města dra ing. Spaziera III. sjezd pro slaboproudou elektrotechniku, kterého se zúčastnili zástupci centrálních a vojenských úřadů, vysokých škol, zemského úřadu a zástupce města Brna a všech slaboproudých a radiotechnických firem. Přičleněná výstava slaboproudých a radiotechnických zařízení se těšila nemalé pozornosti. Sjezdu předsedal odb. přednosta MPT. ing. J. Strnad, který po slavnostním zahájení sjezdu přednesl proslov, v němž se dotkl výstavby československé rozhlasové sítě a otázky televise. Zdůraznil podivuhodnou dynamiku elektrotechniky a vyhlásil, jak její slaboproudý odbor stále hlouběji zasahuje do našeho hospodářství a do denního života. Tento vývoj jeví se v činnosti ESČ. v práci na slaboproudých předpisech a normách, podložené zkušenostmi zkušebny ESČ., která zejména vykonala měření pro komisi rozhlasových přijímačů a pro komisi studia rušení rozhlasu. Ing. J. Strnad líčí, co bylo u nás v oboru telekomunikací vykonáno a co ještě zbývá vykonat. Jsou to skutečnosti, které především budou zajímat všechny posluchače rozhlasu a čtenáře našeho listu.

Odborový přednosta MPT. ing. J. Strnad přednáší na III. sjezdu pro slaboproudou elektrotechniku úvodní proslov

Jaký je stav televizního vysílání

Dovedli jsme vybudovati od převratu mohutnou síť asi 1500 km dálkových telefonních kabelů, do nichž jsme zapojili nejen mezinárodní okruhy telefonní, ale i relace telegrafní nejmodernějšími známými systémy. Postavili jsme celou soustavu vysilačů radio-telegrafních a rozhlasových, jimiž šíříme informace o hospodářském a kulturním životě našeho národa do celého světa. Přehli jsme v celé řadě telefonních sítí z pomalého provozu ručního na rychlý a spolehlivý systém samočinný (automatický). Stali jsme se takto vysokou úrovní a výkonností svých telekomunikačních prostředků užitečným služebníkem obchodu a průmyslu. Mnoho bylo vykonáno, ale mnoho věcí nás ještě očekává. Nové provozní úkoly a zejména i naše úloha o zabezpečení a udržení obnoveného státu nám ukládají nové cíle a úkoly, o nichž z pochopitelných důvodů se nelze zmiňovati.

Činíme a učiníme vše, abychom obstáli se ctí.

Nové směry a nová doba ukládají nám i v ohledu telekomunikačním řešení nových problémů.

V telegrafii po drátě dochází k postupné výměně starých klasických telegrafních přístrojů (vzoru Hughes, Baudot a pod.) za moderní přístroje dálkopisné (start — stop), jež vede pak k uskutečnění telegrafie pro přímý obchodní styk abonentů použitím těchto přístrojů. Automatizace telefonního zařízení postupuje i přes svoji značnou nákladnost rychlým tempem, poněvadž se tím poskytuje účastníkům velká výhoda nepřetržitého denního i nočního telefonního styku. V odvětví dálkových kabelů, které zaručují spolehlivé cesty, jak pro telegrafní, tak i telefonní provoz a pro rozhlas, budují se další trati hlavně na Slovensku k do- cílení dokonalého spojení západu republiky s východem.

V radiotelegrafii se provádí stavba velkého přijímač- cího ústředí u Prahy, vybaveného nejmodernějšími provozními přijímači a směrovými antenami. Podobně dojde ke značnému zvýšení počtu našich radiotelegrafních vysilačů, neboť radio- telegrafní mezinárodní provoz na vlnách krátkých nahrazuje v celém světě provoz drátový.

V rozhlasu, jehož krajní důležitost netřeba zdůrazňovati, nastává u nás období staveb mohutných vysilačů, neboť po re- konstrukci stanice liblické přichází vysilač Praha II. — Mělník, který bude dokončen tohoto roku, dále silná vysilační stanice ve střední Moravě, která nahradí stanici brněnskou a silná stanice v Užhorodě pro východní Slovensko a Podkarpatskou Rus. Pak bude následovati veliký vysilač západoslovenský, který nahradí nynější stanici bratislavskou. Síť rozhlasových vysilačů bude pravděpodobně doplněna další stanicí krátkovlnnou a bude-li toho třeba, několika malými vysilači synchronizovanými na vlnách středních. Úměrně se stavbou vysilačů budou modernisována i rozhlasová studia. Počet účastníků československého rozhlasu se blíží — jak známo — jednomu milionu, československý rozhlas poslouchá zajisté několik milionů občanů. Rozhlasová stanice na

vlnách krátkých, zbudovaná v Poděbradech, informuje naše kra- jany v celém světě o našem demokratickém smýšlení, o našem umění a soudobé kultuře. Nesčetné dopisy, docházející nás z ce- lého světa, potvrzují tuto skutečnost.

Vzpomeňme konečně i televise, o které jsem pojednal jak při I. tak i při II. našem sjezdu v letech 1935 a 1936. Chtěl bych proto jen letmo sdělit, jak se nám dnes ve světě televise jeví. — Měl jsem příležitost loňského roku shlédnout televizní vysílání v Paříži a v Londýně, letos pak v březnu na konferenci Mezi- národní rozhlasové unie (U. I. R.) v Berlíně. Po technické stránce je televise hotova laboratorně a její vývoj dospěl již k zajímavým výsledkům. Nelze však ještě říci, že televise dosáhla aspoň při- bližně té dokonalosti, jako je tomu v rozhlase nebo v mluveném filmu. A jsou to pravidelně ohromné radiotechnické koncerty, které provádějí nákladné televizní pokusy, avšak nikde samy státní poštovní správy, které bří pouze — jako je tomu i v jiných oborech radiotechnických — nad pořádkem v éteru, propůjčující po případech televiznímu vysílání svoje stanice. Není tedy pravda, jak píší občas některé denní listy, že televise jest již zavedena. Ve většině evropských států, u nás však, že se nic neděje. — Kromě Londýna, Berlína, Paříže a snad Moskvy, není v Evropě zavedeno ještě pokusné televizní vysílání. Ostatní státy vyčkávají dalších výsledků, nemohouce si dovolit provádění nákladných po- kusů, jdoucích do desítek ba i set milionů. — Ostatně pochybují, že se najde u nás mnoho účastníků televise, až — jak lze doufat — zavedeme počátkem příštího roku pokusné televizní vysílání v Praze, když cena moderního přijímačského přístroje se stále ještě pohybuje mezi 10.000 až 15.000 Kč.

Kromě toho nutno uvážiti, že programová stránka televizního vysílání jest nesmírně nákladná. — Veřejnost, jak prý tomu jest v Anglii, se nejvíce zajímá o aktuality. Těch však není nikdy tolik, aby naplnily program po dobu na příklad jedné hodiny. Programy nelze opakovati jako v biografu. Proto je program televizního vy- sílání vyplňován čísly tanečními, zpěvními, krátkými činohrami atd., ale zájem veřejnosti o tento druh programů je prý minimální.

Další otázka, která brzdí dosud zavádění televise, jest ta, že není možno v dohledné době pomýšleti na zavedení televise po území celého státu. Dosah vysilačů na ultrakrátkých vlnách — i poměrně silné — je maximálně 40 až 50 km. Pro náš stát bylo by proto zapotřebi nejméně 20 televizních vysilačů, a ná- klad s tím spojený na výstavbu vysilačů, studií a spojovacích ka- belů, speciální nákladné konstrukce, by šel do set milionů Kč. Proto všechny státy, kde se televise pokusně zavedla, spokojují se s vysíláním jen pro hlavní města (Berlín, Londýn a Paříž) a zda- leka nepomýšlejí na zavedení této služby pro celý stát. Jak vidno, souvisí se zavedením televise celý komplex otázek, jež nutno postupně řešiti. Naše veřejnost může být iubezpe- čena, že naše poštovní správa neopomine ni- čeho, aby i tento obor byl včas u nás zaveden.

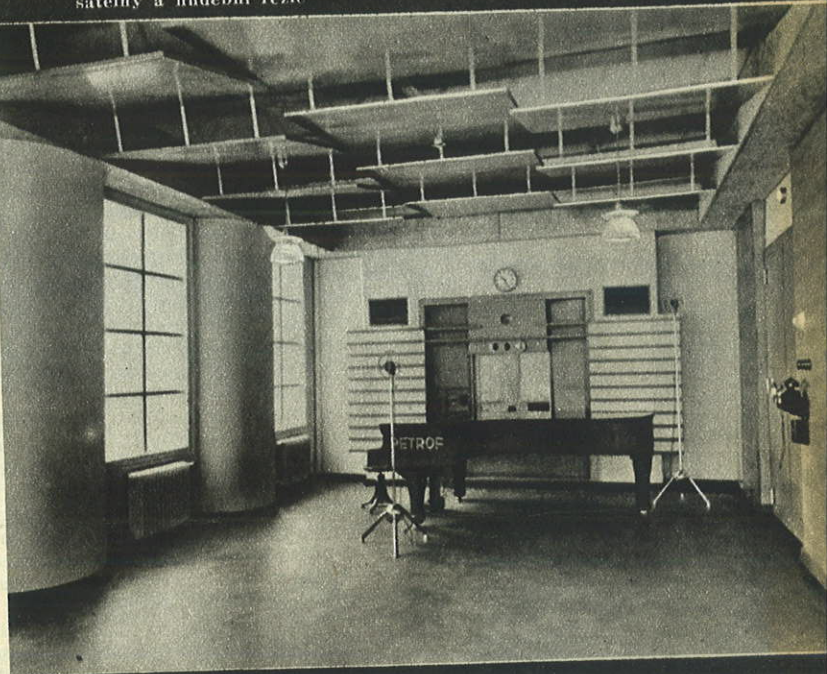
Z vylíčeného je patrné, jak obtížnými problémy jest se nám zabývat, abychom udrželi krok se státy západními, kde obor slaboproudý a radiotechnický má již svou dlouholetou tradici. Dobře vybavený telegraf, telefon a radio jsou nervovým systémem celé státní správy i národního hospodářství v době míru, v době války ak budou spojovacími prostředky, s nimiž válečná strategie musí úzce počítati. Vždyť budoucí válka nebude jen válkou zákopovou, nýbrž při moderních válečných prostředcích bude válčiti slé daleké zázemí. Budeme-li tedy v tomto oboru dokonale technicky připraveni, sloužíme obraně státu!

Jsme národ neveliký a proto jest naší povinností, abychom vyvíkali svoji jakost. První podmínkou zdárného úspěchu v slaboproudé elektrotechnice — v tomto u nás mladém odvětví technického podnikání — jest, aby naše vysoké školy i centrální řady, jež ve své agendě spravují věci elektrotechniky slaboproudé a radiotechniky, byly vybaveny moderními výzkumnými laboratořemi. Apelujieme současně na náš slaboproudý a radiotechnický průmysl, aby nyní, po překonané krizi, věnoval úměrné částky na výzkumnictví a laboratoře ve svých závodech. Budou-li naše vysoké školy a náš slaboproudý průmysl s to poskytnouti technickému dorostu domácímu i cizímu nejen teoretický, ale i na výši doby stojící výcvik praktický laboratorní, nebudou se na příklad jugoslávští a rumunští technické uchylovati — jak to v poslední době čteme — na vysoké školy německé, rakouské a švýcarské a na praxi k zahraničnímu průmyslu, nýbrž podaří se připoutati je k nám. Vráti se pak po studiích do vlasti, budou ovládati náš jazyk, naši odbornou literaturu, znáti naše výrobní předpisy a normy a znáti i veškeré nákupní zdroje surovin průmyslových výrobků. Tohoto cíle dosáhneme, bude-li náš průmysl ovládnán vynikajícími inženýry a techniky, kteří na podkladě badání a laboratorních prací budou moci soutěžit i v tomto mladém oboru se státy západními. Můžeme-liž si přát vhodnějších propagátorů pro lepší hospodářské styky malodohodových států? Tato víse není prázdným snem a může se při plánovitě a záměrně organizaci státi skutečností zítřka.

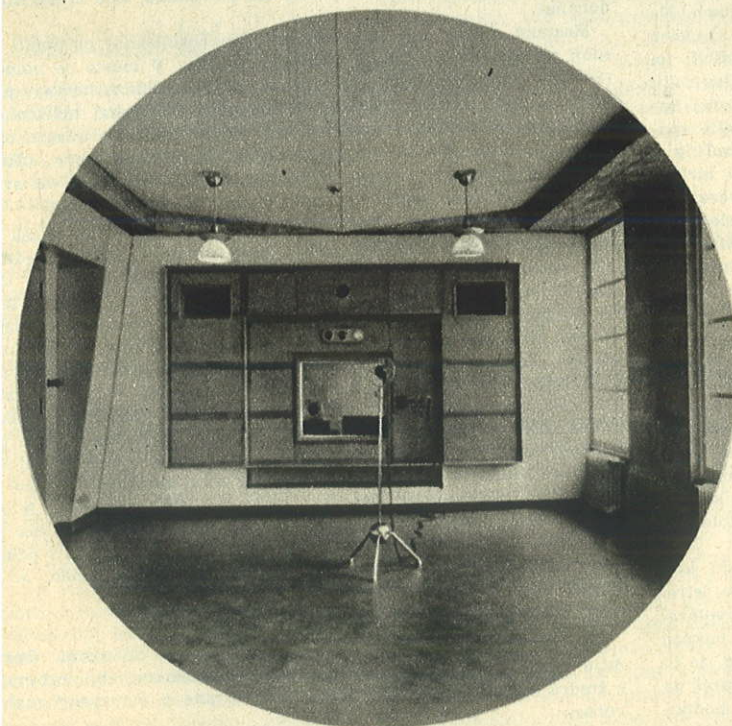
Pan prezident republiky dr. Edvard Beneš pronesl při brněnských slavnostech slova: „Nesmíme technicky v ničem zůstatí pozadu!“ Tato slova zavazují!

Velké studio: pohled s podla ke vchodu s kontrolními okny z hlasatelny a hudební režie

Malá hudební síň: pohled na stěnu k hudební režii

Malá činoherní síň: pohled na stěnu k režii

Nová rozhlasová studia v Moravské Ostravě

Moravská Ostrava dostala nová studia zbudovaná podle posledních zkušeností akustiky v rozhlase. Naše snímky ukazují, že účelnost nemusí být nikterak na úkor krásy. Všimněte si jen na příklad členění stropu v malé hudební síni!

(Foto K. Hůlek, Mor. Ostrava.)

Hlasatelna: pohled od vstupu na hlasatelský stůl a na okno z hlasatelny do velkého studia

RADIOJOURNAL

Autorisované pořady všech slyšitelných evropských

24. dubna 1937

Roč. XV • Číslo

17

K 10. výročí

rozhlasové

stanice

v Košicích

Dóm v Košicích